

Covenant & Conversation

ת"וב

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"צט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

BEAALOTEHA ÖZET

Moşe'nin Sınavı

Moşe'nin hayatındaki en ağır kriz buydu. Bene Yisrael çölde yiyecek konusunda şikâyet ediyorlardı: *"Keşke yiyecek etimiz olsa! Mısır'da bedava yediğimiz balıkları hatırlıyoruz – salatalıkları, kavunları, pırasaları, soğanları ve sarımsakları da! Ama şimdi iştahımızı kaybettik; şu mandan başka hiçbir şey görmüyoruz."*

Bu hiçbir şekilde onların ilk şikâyeti değildi. Halk daha önce de, Kızıldeniz'i geçtikten sonra su, yiyecek ve zorluklar hakkında şikâyet etmişti. Ama bu kez Moşe farklı bir şekilde tepki vermektedir: *"Tüm bu halkı ben tek başıma taşıyamam; bu yük benim için çok ağır! ... beni şimdi öldür."* Tanrı da çözüm olarak Moşe'ye şöyle demiştir: *"Bana Yisrael'in ileri gelenlerinden... yetmiş kişi topla... Senin üzerindeki ruhtan biraz alıp onların üzerine yerleştireceğim; halkın yükünü seninle taşıyacaklar."*

Sorularımız şunlar: Acaba bu şikâyet neden Moşe'de bir kırılmaya yol açmıştır? Ve Tanrı ona cevap olarak neden yetmiş ileri gelen tayin etmesini söylemiştir? Moşe'nin bir lider ekibi zaten vardı. Yitro'nun tavsiyesi üzerine Moşe Sinay'da birçok yetkili atamıştı. Ve bu yeni liderler tabii ki pratikte et bulma sorununu çözebilecek değillerdi. Dahası, acaba Tanrı neden *"Senin üzerindeki ruhtan biraz alıp onların üzerine yerleştireceğim; halkın yükünü seninle taşıyacaklar"* demiştir?

Bunu anlamak için Sefer Şemot ile Sefer Bamidbar arasındaki farka dikkat etmemiz gerekir. Önceki şikâyetler Sinay'dan önceki dönemde gelmişti. Halk kölelikten özgürlüğüne henüz yeni kavuşmuştu ve hâlâ korku ve güvensizlik duyguları taşıyordu. Ancak Sinay'dan sonra her şeyin değişmiş olması gerekirdi. Aradan geçen süreçte halk Tanrı'nın sesini duymuş ve Mişkan'ı inşa etmişti. Ne var ki, Sinay Dağı'ndan ayrılmalarından neredeyse hemen sonra, önceki şikâyet tavırlarına geri dönmüşlerdir.

İşte Moşe'nin yaşadığı kriz buydu. Eğer halkı Tanrı'nın Sinay'da açığa çıkışı ve Mişkan'ın inşası bile değiştirmeyse, ne değiştirecekti? İşte bu noktada ilk kez, Moşe, görevinin başarısızlığa uğradığı hissine kapılmış ve halkı, manevi gelişim isteği yerine yiyecek ve konfor eksikliğine odaklanma düzeyinden yukarı hiçbir şeyin kaldıramayacağından endişe etmeye başlamıştır.

Bu umutsuz ruh hali, Moşe gibi büyük liderlerin de başına gelebilir. İleride Eliyau, Yirmeyau ve Yona da ölmek için dua edeceklerdi. En büyük liderler bile tüm gayretlerinin hiçbir fark yaratmadığı hissine kapılarak ümitlerini kaybedebilir.

Tanrı'nın Moşe'ye verdiği cevap olağanüstü niteliktedir. **Moşe'nin, başkaları üzerinde yarattığı etkiyi görmesini sağlamıştır.** Moşe'nin ruhunu bu yetmiş ileri gelenin üzerine yerleştirmiş ve hepsi peygamberlik deneyimi yaşamıştır. Moşe kendi vizyonunun başka insanların içine de nüfuz ettiğini ve gerçekten takipçileri olduğunu gördüğünde, somut ve kalıcı bir etkide bulunduğunu anlamıştır.

Bu her şeyi değiştirmiştir. Bunun hemen ardından Moşe tekrar sakin ve özgüvenli haline geri dönmüştür. Örneğin, Eldad ve Medad kampın içinde peygamberlik ettikleri zaman Yeşua onların Moşe'nin otoritesi için bir tehdit teşkil ettiklerinden endişelenmekte, ancak Moşe *"Keşke A-Şem'in tüm halkı peygamber olsa ve A-Şem, ruhunu onların üzerine yerleştirse!"* diye cevap vermektedir.

Daha sonra, Aaron ve Miryam, kardeşleri Moşe'yi eleştirdiklerinde, Moşe'nin gururu incinmemekte, hatta Moşe bu konuda cezalandırılan Miryam için dua bile etmektedir.

Moşe binlerce yıl sonra halkın hâlâ onun sözlerini öğreneceğini ve öğrettiği Tora'ya göre yaşayacağını bilmiyordu. Sadece, bazı insanları değiştirebildiğini ve çalışmasının onlar yoluyla devam edeceğini bilmeye ihtiyacı vardı.

Bu mesaj hepimiz için önem taşır. Çoğunlukla sözlerimizin veya eylemlerimizin başkalarını ne kadar derinden etkilediğini hiç fark etmeyiz. İyi bir davranış, bir teşvik veya bir destek hareketi, biz hiç haberdar olmasak bile, muhatabı için yıllar boyu süren bir etkiye sahip olabilir.

Tanrı, Moşe'ye, hayatının gizli etkisini bir an için göstermiştir. Ve bu Moşe için yeterli olmuşsa, bizim için de yeterli olmalıdır. Yaptığımız iyilikler bizden sonra yaşamaya devam eder. Yaşamaya devam eden en büyük şey budur. Arkamızda bir zenginlik, güç, hatta şöhret mirası bırakmış olabiliriz, ancak bunlar tartışmaya açık yararlardır. **Başkalarına bıraktığımız asıl şey, yaptığımız iyi etkinin izidir. Bu izi hiç görmeyebiliriz, ama oradadır. Liderliğin en büyük nimeti, ümitsizliğin tek panzehiri ve umudun tek sağlam zemini budur.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Eksiklerimiz hakkında şikâyet etmek, elimizdekileri takdir etmekten neden daha kolaydır?
2. Tanah'taki diğer peygamberlerin deneyimlerini düşünün. Onların da Moşe'ninkilere benzer sınavları olmuş mudur, yoksa farklı sınavlarla mı yüzleşmişlerdir?
3. Bu yazının mesajlarını kendi yaşamınıza nasıl uygulayabilirsiniz?

Bir Ana Fikir

Ümit, çabalarımızın hiçbir zaman boşa gitmediğini bilmekten doğar. Ve gerçek liderlik, değişim imkânsız görüldüğü zaman bile, yaptığımız olumlu etkilerin başkaları yoluyla yaşamaya devam ettiğine güvenmek demektir.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'İN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Beaaloteha *peraşası*, Bene Yisrael'in nihayet Sinay Dağı'ndan ayrılma hazırlıkları yaptığı dönemde meydana gelen geniş bir olaylar yelpazesini kapsar. *Peraşa*, Aaron'un Mişkan'daki Menora'yı yakması yönündeki emirle başlar, bunu, Levilerin kutsal görevleri için arındırılmaları izler. Tora, *Pesah Şeni*, yani İkinci *Pesah-korbanı* ile ilgili kuralları verir. Bu *korban*, asıl *Pesah-korbanını* belli başlı sebeplerle getirememiş kişiler için ikinci bir şans anlamına geliyordu.

Bunun ardından kamp yola çıkar. Tanrı'nın emri doğrultusunda yaptığı yolculuklarında Bene Yisrael'e gündüz bir bulut, gece de bir ateş sütunu rehberlik etmektedir. Ancak yolculuk çok geçmeden kötüye gider. Halk *man* hakkında acı şikâyetlerde bulunur ve et talep eder. Liderliğin yüküyle bunalan Moşe derin bir ümitsizlik krizi yaşar ve ölmek için dua eder.

Cevap olarak Tanrı Moşe'ye yetmiş ileri gelen toplamasını söyler ve Moşe'nin yükünü paylaşmaları için onun ruhundan biraz alıp onların üzerine yerleştirir. *Peraşa*, Miryam ve Aaron'un Moşe hakkındaki eleştirel sözleri, Miryam'ın *tsaraat* ile cezalandırılması ve Moşe'nin onun iyileşmesi için dua etmesi ile sona erer.

Peraşa Aktivitesi

Pozitif Tavrı Aktar

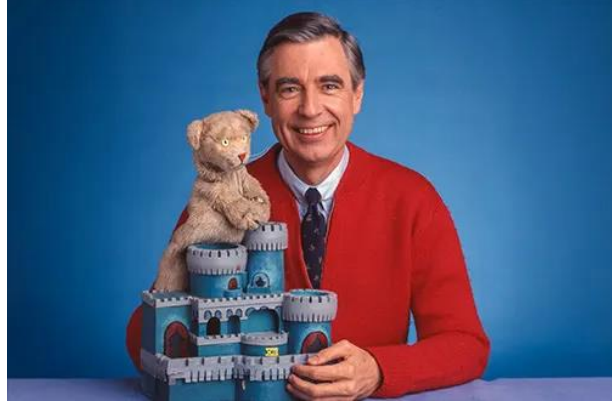
Herkesi daire şeklinde oturtun. Bir kişi, yanındakinin kulağına olumlu ve teşvik edici bir mesaj fısıldayacak. O kişi aynı mesajı sıradaki kişiye fısıldayacak. Daire boyunca bu şekilde devam edin. Tüm daire tamamlandıktan sonra mesajı hep birlikte söyleyin ve sonra olabildiğince gürültülü bir şekilde hep birlikte alkışlayın. Mesaj en sona ulaştığı zaman bir kişinin pozitif ruh halinin bütün bir gruba nasıl da kolaylıkla yayılabildiğini tartışın.

Fred Rogers (en çok “Mr. Rogers” diye tanınırdı) onlarca yıldır bir televizyon setine gidiyor, hırkasını giyiyor ve doğrudan kameraya bakarak sessizce konuşmaya başlıyordu. Öyle ki, kendilerini programa kaptıran izleyicileri – ABD çapında çocuklar – sanki tek tek her birine hitap ediyormuş gibi hissediyordu.

Mr. Rogers çocuklara, tam da mevcut halleriyle özel ve değerli insanlar olduklarını söylüyor ve onlara duygularını nasıl yöneteceklerini öğretiyordu. Program, Pittsburgh’daki kapalı bir sette, canlı seyirci olmadan filme alınıyordu. Fred Rogers dikkat dağıtıcı etkenlerden arındırılmış, sessiz bir ortamın kendisine, televizyon seyreden çocuk bireye tamamen odaklanma olanağı verdiğini hissediyordu. Evdeki izleyicilerle arasındaki samimi, bire bir bağlantıyı korumaya gayret ediyordu. Ancak bu, Mr. Rogers’ın, hitap ettiği milyonlarca çocuğu görememesi anlamına geliyordu. Nazik sözlerinin nasıl kök saldiğini bilmesinin hiçbir yolu yoktu.

1969 yılında devlet televizyonu çok ağır bir krizle karşı karşıya kaldı. Hükümet televizyon fonundan yirmi milyon dolarlık bir kesinti planlıyordu ve

bu, Mr. Rogers’ın programının sona ermesi anlamına gelecekti. Rogers, Senato’nun huzurunda ifade vermek için Washington D.C.’ye gitti. Komisyonun başkanı Senatör John Pastore, sert ve sabırsız bir adam olarak tanınıyordu ve bütçede kesinti yapmayı çoktan aklına koymuştu. Mr. Rogers tartışmadı ve sesini yükseltmedi. Basitçe senatöre baktı ve çocuklar için ne yapmaya çalıştığını açıkladı. Çocuklara öfkelerini anlamaları için yardım etmek üzere yazmış olduğu bir şarkının sözlerini okudu.

Rogers konuşurken, sert mizaçlı senatörün yüz hatları tamamen yumuşamıştı. “Normalde oldukça sert bir adamım ben” dedi Pastore. Gözle görünür şekilde etkilenmişti. “Ve son iki gündür ilk kez tüylerin diken diken oluyor. Öyle görünüyor ki yirmi milyon dolar kazandınız.” O anda, Fred Rogers, genellikle göremediği bir şeyi görme fırsatına sahip olmuştu. Kendi ruhunun, kendi empati ve şefkat mesajının, başka birinin kalbine girdiğini görmüştü.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *paraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *paraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"Kandilleri[n alevini] yükselttiğin zaman, yedi kandil, şamdanın önündeki alanı aydınlatmalıdır."

- Bamidbar 8:2

Aaron A-Koen'e Menora'yı yakması emredilir. Bu, gündelik ibadet düzeni içinde ilk eylemdir ve diğer tüm *korban* ve sunulardan önce gerçekleştirilir.

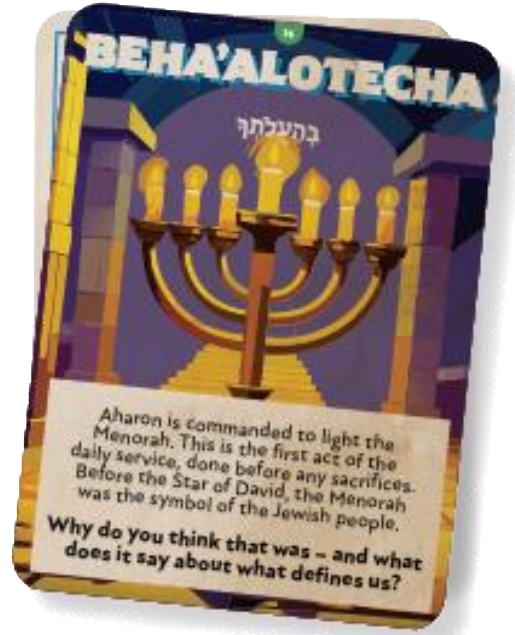
SORU:

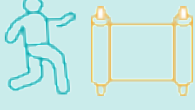
Magen David'den önce Yahudi halkının simgesi Menora'ydı. Sizce bunun nedeni neydi ve bu bizi tanımlayan unsurlar hakkında bize ne söylüyor?

Rabi Sacks bunu şöyle açıklar:

"Tarihte geriye baktığımızda, askeri zaferin, değerlerinizi sonraki nesle aktarmak ve çocuklarınızın – ve onların çocuklarının – dünyayı aydınlatığından emin olmakla ifade bulan kültürel zaferin yanında ikinci planda kaldığını görürüz. Bu gerçek, sinagogda (*ner tamid*, yani sürekli yanan kandille) hatırlanan ve Hanuka'da *hanukiyanın* sürekli artan ışığıyla kutlanan Menora ritüeli tarafından yansıtılır."

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Akarat A-Tov

Resmi bir *mitsva* olmamakla birlikte, *Akarat A-Tov*, yani “iyiyi tanımak”, başka bir deyişle “kadirşinaslık” ve “şükran duygusu”, bu haftaki *perasha*da merkezi bir yere sahiptir. *Kivrot A-Taava*’daki kriz, mutlak bir şükran eksikliğinden kaynaklanmıştır. Kölelikten kurtarılmış ve göklerden gelen *man* ile besleniyor olmalarına rağmen, halk yalnızca nelerinin eksik olduğuna odaklanmış, yiyecek hakkında şikâyet ederek Mısır’da yaşadıkları dönemi romantize etmeye çalışmıştır.

Gerçek kadirşinaslık, geçici konfor eksikliklerinin gözlerimizi her gün yaşadığımız mucizeler karşısında köreltmesine izin vermekten ziyade, hayatımızdaki iyiliği aktif bir şekilde hem fark etmeyi hem de takdir etmeyi gerektirir.

PRATİK KONUŞALIM

Bir liderin neye ihtiyacı vardır?

Tanrı Moşe’nin krizine muhteşem bir cevap vermiştir. Ona, ruhunun yetmiş ileri gelene başarılı bir şekilde aktarıldığını göstermiştir. Artık Moşe, gayretlerinin, öğretilerinin, etkisinin insanlar üzerinde gerçek bir sonuç yarattığını görmektedir.

Umutsuzluğun en kuvvetli ilacı devamlılıktır. Temsil ettiğiniz değerlerin başkaları tarafından benimsendiğini ve sizden sonra da yaşamaya devam edeceğini bilmektir.

“Bizler her gün dualarımıza bir şükran teranesiyle başlarız – içinde yaşanacak bir dünyayla, sevdiğimiz ve bizi seven aile ve arkadaşlarla birlikte burada bulunduğumuz, sevgi ve şefkat eylemleriyle Tanrı’nın Mevcudiyeti’nin bizim içimizden başkalarının hayatlarına akmasına izin vereceğimiz, olasılıklarla dolu bir güne başlamak üzere olduğumuz için teşekkür ederiz. Neşe, incinmiş ve dertli dünyamızın yaralarından bazılarının iyileştirilmesine yardımcı olur.”

-- Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Toprağa minik bir tohum ektiğinizi düşünün. Uzun bir süre boyunca onu her gün suluyorsunuz, ama hiçbir gelişme görmüyorsunuz. Bu durum hayal kırıklığına yol açabilir ve pes etmeyi bile düşünebilirsiniz. Ancak toprağın altında, sizin görmediğiniz bir ortamda, kökler derinlere inmekte ve güçlenmektedir. İyi eylemlerde bulunmak tam da bu tohumları ekmeye benzer. Sonuçları hemen görmeyebilirsiniz, ancak yaptığınız iyilikler her zaman çevrenizdeki insanlarda kök salmaktadır. Ekmeye devam edin.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Başkalarının üzerindeki gerçek etkimizin bilincine çok nadiren varırız. Bu hafta içinde, yıllar önce hayatınızı etkilemiş olan bir öğretmen, akıl hocası veya arkadaşı düşünün. On dakikanızı ayırıp ona kısa bir not yazın veya bir mesaj gönderin. Onun söz veya eylemlerinin, kişiliğinizin şekillenmesine tam olarak nasıl yardımcı olduğunu bilmesini sağlayın. Bir kişiye kendi olumlu etkisi hakkında küçük bir pencere açmak, ona verebileceğiniz en büyük hediyelerden biridir.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Pesah Şeni

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - BAMIDBAR 9:6

”וְלֹא-יָבֹלוּ לְעִשְׂת־הַפֶּסַח, בַּיּוֹם הַהוּא.”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“... ve Pesah-kurbanını o gün sunamamışlardı...”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Bene Yisrael'in Mısır'dan çıktıktan sonra *Pesah-kurbanını* gerçekleştirdikleri ilk seferde, bazı kişiler buna katılamamışlardı. Tora onları dışarıda bırakmak yerine, ikinci bir fırsat olarak Pesah Şeni'yi öngörmüştür. Acaba bu bize, ikinci bir şans doğrudan kanunun içine yerleştirmiş olan Tanrı hakkında neler anlatıyor?

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“İngiliz dilinde en sevdiğim cümle, Winston Churchill'in başarı kavramı için verdiği tanımıdır: 'Şevkini hiç kaybetmeden bir başarısızlıktan diğerine geçebilme kabiliyeti.' Gerçek fark, başarı ile başarısızlık arasında değildir. Asıl fark, başarısız olup pes etmekle başarısız olup yola devam etmek, hedefi tutturamayınca yeni bir güzergâh belirlemek arasındadır. Çünkü Tora bile bunu kabul eder. Ruhumuzun derinliklerinde kendimize karşı dürüst olabileceğimizi biliriz, hangi konularda gerekeni yapmaktan geri kaldığımızı kabul edebiliriz. Geçerli sebeplerden dolayı Pesah-kurbanını sunamayan kişiler başka bir fırsat için heveslidirler. Tanrı'nın, bağışlayıcılığı sayesinde, zarar verdiğimiz şeyleri iyileştirmek, bir daha denemek ve O'nun olmamızı istediği insan haline gelmek için ihtiyaç duyduğumuz gücü bize vereceğini biliriz.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Pesah Şeni, Yahudilikte bir fırsatı kaybetmenin hiçbir zaman hikâyenin sonu olmadığını öğretir. Tanrı bizden mükemmel olmamızı beklemez. Dürüst davranmamızı, gayret göstermemizi ve yeniden denemeye gönüllü olmamızı ister.

1. Kendi yaşamınızda "hedefi tutturamadığınızı" hissettiğiniz bir konu var mı? Yeni bir güzergâh belirleseydiniz bu nasıl olurdu?
2. Sizce Tora'nın, basitçe itaat etmenizi talep etmek yerine insanın başarısız olabileceğini kabul ediyor olması önemli midir?
3. İkinci bir fırsat fikri Tanrı ile olan ilişkiniz hakkındaki düşünce şeklinizi nasıl etkiliyor?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.